

November 1.

MINDENSZENTEK

Olvasmány *Jel 7,1–4; 9–14.*

Szentlecke *1Jn 3,1–3.*

Evangelium *Mt 5,1–12.*

Testvéreim! Az Egyház, amikor önmagára tekint, látja, hogy az Úr akaratából három nagy, egymásra épülő, eleven kapcsolatban lévő rétege van.

Legelső rétege a Földön élő, küzdő, szenvedő, bűnbánó Egyház. A második rétege azokból áll, akik már kiléptek eb-ből a földi életből, és a tisztítóhelyen szenvedve tisztulnak, de tudják, hogy onnan a mennyországba jutnak belátható időn belül. Éppen ezért örömmel tisztulnak és szenvednek, s készülnek a boldogságra. A harmadik réteg a boldog mennyország, a szentek világa. Ma és holnap mi, a Földön élő Egyház föltekintünk, s látjuk ezt a fölöttünk lévő két réteget: ma ünnepeljük a mennyországot, holnap, halottak napján pedig könyörgünk a tisztítóútzben szenvedőkért.

Ma megünnepeljük azt, hogy konkrétan is látható, mi lesz az emberből, ha engedi az Isten akaratát érvényesülni önmagában. Mi lesz az emberből és a világból, ha megvalósul a teremtő, üdvözítő és megszentelő Istennek a terve. Ez a terv minden emberre vonatkozóan konkrét terv, és belőle két komoly dolog következik számunkra.

Az első következmény, hogy mi itt a Földön tudhatjuk, mi az életünk értelme, hová tart az egész életünk, az egész világ. Ha engedem megvalósulni az isteni tervet, ezt teljes konkrétsággal, anyagi dolgokra vetítve is tudhatjuk. S ez

nagyon fontos, mert a mi nyugtalan szívünk békéje innen fakad.

Mi, katolikusok, akik hozzá vagyunk szokva a rendszeres tanításhoz, rendszeresen járunk szentmisére, halljuk Isten igéit, hozzá vagyunk szokva a szentségekhez, amelyekben konkrétan, anyagi jelekhez kötötten kapjuk az örök életet, talán el sem tudjuk képzelni, micsoda kínokat jelent mindennek hiánya, az a kérdés, hogy „Minek is élek én? Ha általában van valami értelme ennek a földi életnek, hogyan érem el én?” – Ezt a kint, hála Istennek, mi nem ismerjük. Pedig van.

Amint egy újszülöttnek a születése után azonnal a csuklójára kötik a szülészeten a nevét, amit többé nem veszíthet el, úgy, amikor egy lelket a mi Istenünk megteremt, beleoltja a meghívást: Megteremtelek téged, mert szeretlek, és azt akarom, hogy növekedjél, és a mennyek országában légy örökre boldog. Ezt Ő minden emberi lélekbe és szívbe beleírja. De hányan kóvályognak a világban úgy, hogy halványan éreznek valamit ebből a hívásból, de amikor arra kerül a sor, hogy valamit tenni kellene érte, elsodorja őket a világ, a saját kedvtelésük, vagy a tudatos félrevezetés áldozatai lesznek. Eladják nekik azt, hogy „táncolj, ordíts, kábítózzál, igyál, légy erőszakos, gyilkolj” – és így tovább, és így tovább. Sokaságot ezzel lehet bűnökbe, örültségekbe sodorni. A lépre ment ember számára pedig egyszer csak kiderül, hogy mindaz értelmetlen, amit csinál, mert a szívében égő vágy és a konkrét tettei nem találkoznak.

Ezzel szemben nekünk – kegyelemként, irgalomból, jó-ságból – megadatott, hogy a szívünkben égő vágy, amit Isten oltott belénk, azzal, hogy haza hív, ez a honvágy konkrét tettekben megvalósulhat, és tudható: ha ezt teszem, úton va-gyok hazafelé.

A mennyországban élőkben, a szentekben pedig látjuk – legfőképpen a Boldogságos Szűzanyában, de az éppen most üdvözült testvérünkben is –, hogyan valósult meg az, amire mi vágyunk, amit szeretnénk és akarunk, hogy velünk is megtörténjék. Mert ők átlépték a földi lét határát, meghaltak, megtisztultak és beléptek a mennyországba, ahol nincs többé fájdalom, nincs gyötródés, nincs halál, hanem Isten lá-tása van, és a szentek és az angyalok sokaságával való közösség boldoggá teszi az embert.

A mennyország csodálatos világ. Hálát adunk az Úrnak azért, hogy a mennyország van, mert ott a teremtő, megváltó és megszentelő Isten megvalósította azt, amit a Paradicsom-ban elkezdett itt a Földön, amit a bűn elrontott, Krisztus megváltó halála pedig mindent jóvá téve megnyitotta a mennyek országát, ahol a bűnnek, a rossznak már nincs hatalma. Be sem léphet oda a rossz, oda csak a szentek lép-hetnek be. Hála legyen az Úrnak az összes szentekért!

A második dolog, ami Isten üdvözítő tervéből következik, egy kérdés, amely mindegyikünknek szól: Vajon én, személy szerint, tudom-e, hogy hol lesz az én helyem a mennyországban? Melyik csoportba tartozom majd? Ilyen csoportokra gondoljunk: szent nagypapák, nagymamák, édesanyák, özvegyek, bűnbánók, vértanúk, tanítók, tanulók, dolgozók, öregek... – Nincs az emberi életnek olyan kategóriája – kivéve a bűn állapotát –, aminek ne volna megfelelője a mennyországban. A kérdés azonban arra sarkall, gondoljunk meg: mit teszünk azért, napról napra, folyamatosan, hogy abban a csoportban, ahová Isten üdvözítő terve szán, elfoglalhassuk a helyünket. Értelmes, felnőtt kereszténynek tudnia lehet, hogy személy szerint, neki merre tart az élete, s a tetteinek olyanoknak kell lenniük, hogy arra vigyék előre.

Nagy ünnep a mai. A mennyországról nem mi álmodozunk, a mennyország van, konkrét valóság. Hallottuk már néhányszor, hogy a szentek értik a szót, amit mi elsírunk vagy elsóhajtunk, amit imádságban odateszünk eléjük, azt ők értik és segítenek. Ettől az ember kedvet kap élni, minden külső hatás, minden sátáni kísértés – minek erőlködsz, úgyszincs az egésznek értelme! – ellenére.

Mi hisszük, valljuk és örömmel éljük, hogy ennek az életnek igenis van értelme – ezt maga a teremtő, megváltó és megszentelő Isten garantálja –, amit teremtmény el nem ronthat, kivéve önmagamat. Én elronthatom a magam életét, de másokét nem, és mások sem az enyémet, senki!

Fogadja el az Úr a hálánkat, az ünnepünket. A Szentek pedig segítsenek minket, hogy az idő múlásával őrizzük szívünkben a honvágyat a mennyei haza után, nap mint nap erősödjön bennünk ez a vágy, és konkrét lépésekkel vigyen hazafelé, a mennyei haza felé. Amen.

November 2.

HALOTTAK NAPJA

Szentlecke *IKor 15,47–57.*
Evangélium *Jn 5,19–30.*

Testvéreim! A *Dominus Iesus* című nyilatkozatban az Egyház – a tanító – fölhívta a figyelmünket arra, hogy veszedelmes szellemi áramlatok vannak jelen a világban. És a sokféle tévedéssel szemben az Egyház őrzi az igazságot.

Tegnap – bár munkaszünet volt, ünnep volt – nagyon megmutatkozott, hogy az a relativizmus meg az agnoszticizmus, amiről a *Dominus Iesus* beszélt, mennyire erősen

je-len van. Relativizmuson értve, hogy kérem, minden mind-egy, csak valami véleménye legyen az embernek. Az ag-noszticizmus pedig az az „elegáns” tagadás, mely szerint úgysem lehet tudni semmit, hogy mi van, mindenki gondoljon, amit akar, a fontos csak az, hogy valamit gondoljon.

Tegnap, Mindenszentek ünnepén egész nap hangzott a médiában, hogy „Mindenszentek napján a halottakra emlékezünk: gyertyát gyújtunk, világítunk, emlékezünk.” Árva szó el nem hangzott arról, hogy a halállal az életnek nincs vége, sőt, e napon azokat ünnepeljük, akik *élnek*, a mennyországban élnek. Mert a halálban ítélet történik. A halottakra emlékezni nem azért fontos, hogy kimondjuk a halott ne-vét... mit ér az már neki... – Egy árva szó el nem hangzott a föltámadásról és az örök életről, mert kérem, arról nem lehet tudni semmit, mindenki gyújtson egy gyertyát, emlékezzen, sirassa magát... Ez a világ ünnepe.

A katolikus Egyház ellenben tegnap a Mindenszentek ün-nepét ülte. Hálát adtunk a mennyországért és bizakodva tekintettünk a jövő felé, az örök életre, a boldog, örök életre, ahová úton vagyunk, hazafelé, s közben ítéletet írunk a cse-lekedeteinkkel. És az ítélet éppen ez lesz: beléphetsz az Or-szágba, vagy: még nem, de majd, a tisztítóút utánm igen. Vagy – és ettől az Isten óvjon meg minket: soha nem me-hetsz be! Elvesztél. Elkárhoztál.

Tegnap ünnepeztünk, ma pedig imádkozunk. Ünnepeljük Isten irgalmasságát és imádkozunk az elhunytakért, akikről az Egyház vallja és tanítja, hogy mióta a megtestesült Ige itt volt a Földön és elmondta nekünk az Atya titkait, azóta nem mond igazat az, aki azt mondja, hogy semmit nem lehet tudni a halál utánról. Nagyon sokat lehet tudni a halál utáni életről. Például azt, hogy a halállal lezárul az érdemszerzésnek az ideje. A halál lezárja azt az utat, melyen az ember a bíróság felé és a bíróhoz megy. A halállal az út lezárul, mert

odaér az ember a bírāja elé. De aki útközben ezt a Bírót, az értünk meghalt és föltámadott Krisztust nem ostorozta, nem feszítette meg újra, nem gyalázta és tagadta, hanem elfogadta és útközben kérte az irgalmát, általában is, meg a konkrét bűneire is mindig, az – ahogyan az Úr mondta – már át is ment az ítéleten. Annak a halál csak megpecsételi ezt a szeretetben lévő kapcsolatát a megváltó Krisztussal. És ha még vannak törlesztenivalói, azt letörleszti a tisztítótűzben. – Ma ezekért imádkozunk, akik már átlépték a halál küszöbét, már nem tudnak érdemeket szerezni, már csak szen-vedni tudnak, de szerették Krisztust, a Megváltót. Akkor is, ha életükben nem hallottak Róla, de a lelkiismeretükben meghajoltak az igaz Isten előtt.

A katolikus Egyház nemcsak gyertyát gyújt, nemcsak emlékezik, hanem, amint naponta is teszi minden szentmisé-ben, ma még inkább és még több figyelemmel és szeretettel maga köré gyűjti a tisztítótűzben szenvedő lelkeket is, álta-lunk. Mert erre a szentmisére egyikünk sem egyedül jött, hanem a szívünkben hoztuk mindazokat, akikkel így vagy úgy a szeretet összekötött bennünket, amíg itt élték a Föl-dön. Most ide tudjuk hozni őket az oltárhoz. A kereszthez. És meg tudjuk kérni a megváltó Krisztust, miközben föl-ajánljuk az Atyának szeretetben az Ő áldozatát: Krisztu-sunk! A véred rajtunk keresztül érjen el a szeretteinkhez, akik még a tisztítótűzben vannak. Oda tudunk fordulni Krisztus földi helytartójához, a pápához a teljes búcsúért. És egy valakit a mai napon – és ebben a nyolcadban naponta egy-egy lelket – teljes búcsúval ki tudunk menteni a tisztítótűzből.

Mindezt lehet tudni a halál utáni világról. Hozzáteve még azt, hogy a tettei elkísérik az embert. Akiben csöppnyi szeretet sem volt, amíg itt a Földön élt, s ezért elkárhozott, az-zal nem tud kezdeni senki semmit. Az elveszett. Akiben

azonban csak egy ici-pici kis hit volt meg szeretet, azt az Úr nem azért teremtette meg, hogy elvesszen, hanem arra teremtette és hívta, hogy örök élete legyen.

Ezért reménnyel telve könyörgünk ma a tisztítótűzben szenvedőkért. Jó, ha ilyenkor megérinti az ember szívét az is – amit megint csak tudni lehet és tudni kell! –, hogy a tettemmel magam írom a tulajdon ítéletemet. Nem mondok igazat, ha azt mondom, hogy: „Kérem, úgysem lehet tudni semmit az egészségről, éljen mindenki úgy, ahogy tud, aki nem tud, az pusztuljon el, aki meg tud, az boldoguljon!” – Ez nem igaz! A cselekedeteink, melyekben a jóság vagy a rossz-szaság testesül meg, írják az ítéletünket. Azaz felelősek vagyunk az életünkért. Önmagunkért.

Majd a szentáldozás után imádkozzunk a Szentatya szándékára a teljes búcsúért. És kérjük az Urat, engedje meg, hogy az Ő áldozatát most a tisztítótűzben szenvedőkért ajánljuk föl. Amen.

November 3.

PORRES SZENT MÁRTON
domonkos szerzetes

Szentlecke *Fil 3,16–21*.
Evangélium *Mt 25,31–40*.

Testvéreim! Minél tovább él a Egyház itt a Földön, annál inkább látja, hogy az emberiség bajait az Úr a szentek által orvosolja. Nem old meg minden problémát, nem távolít el minden bajt a történelemből, de a szentekben megmutatja, hogy volna megoldás. Ezzel reményt ad arra, hogy amit Ő

ígért, meg fog történni: a mennyországban, ahol a szentek közössége fog élni feltámadottan, nem lesznek bajok és problémák.

Ez a ma ünnepelt Porres Szent Márton innen, Európából nézve a világ nyugati végén élt, Peruban, Dél-Amerikában.¹ Limában született, s 18–20 éves volt, amikor megszületett Limai Szent Róza,² tehát voltak évek, amikor mindketten Szent Turibius püspöknek voltak a báránykái. Szentek éltek ebben a városban, többen is egyszerre.

Porres Szent Márton az alázatnak és felebaráti szeretetnek lett olyan példája, hogy néhány éve Peru az ország fő patrónusának kérte föl, hogy segítse oldozgatni a mai bajokat.

Márton élete egy nagy megaláztatással kezdődött. Apja ugyanis spanyol lovag, édesanyja néger leány volt, tehát fehér–néger félvérnek, mulattnak született, akiket az akkori perui társadalom a rangsorban a rabszolgák szintjén, a társadalom legalján tartott számon. Cseperedvén Márton a domonkosok templomába kezdett járni, s egyszer csak úgy érezte, hogy maga is domonkos lesz. De a mama előbb beadta egy fürdőmester-sebészhez inasnak, hogy tanulja ki a mesterséget. Kitanulta, azután bezörgetett a domonkos rend-házba azzal, hogy szerzetes pap szeretne lenni. A házfőnök azonban közölte vele: ez nagyon szép, de ugye tudod, hogy belőled nem lehet domonkos pap, legföljebb laikus testvér lehetsz, mert mulatt vagy.

Ez a fiatal ember valamit már hordozott Krisztus ismeretéből. Nem sértődött halálra, nem azzal válaszolt, hogy bevágja maga mögött a kaput, majd összeszed néhány utcagyereket és fölgyűjtja a kolostort. Nem ez volt a válasz, ha-

---

¹*Lima, Peru, 1569. december 9. – †Lima, 1639. november 3.

²lásd augusztus 23-án

nem az, hogy akkor leszek laikus barát, de én szerzetes szeretnék lenni.

Ahogy teltek az évek, egyre inkább megismerte a megalázott Krisztust – akit szintén semmibe vettek, rabszolgának néztek és kivetettek maguk közül az emberek –, és a nyomába szegődött. Ugyanakkor rányílt a szeme, hogy nem csak én kaptam ilyen megaláztatást, hanem itt élnek körülöttem százával emberek, akiket talán nem a bőrszínük miatt aláztak meg, de nyomorultak, éheznek és betegek.

Elkezdett gyógyítani, és mint ezer évvel korábban Szent Kozma és Damján esetében, most is kiderült, hogy az Úr ve-le van a gyógyításban. Másként gyógyított, mint a híres, jól megfizetett orvosok. Az Úr vigyázott rá, mert a többi orvos, sebész, fürdős nem ölte meg üzletrontás miatt, hanem hagy-ták dolgozni, sőt észrevették, hogy olyan kapcsolatban van a mennyországgal, amit ők nem ismernek.

Porres Szent Márton 70 évet ért meg az alázatos, türelmes szolgálatban. Följegyezték róla, hogy éjszakáit az Oltáriszenség előtt töltötte. Valószínűleg néhányszor megkérdezte az Úr Krisztustól: „Mester! Te hogy győzted ezt?! A megvetettséget, megnemértettséget? Miközben elfogadták Tőled is, hogy gyógyítottad a betegeket... megfeszítettek érte.”

Az irgalom gyakorlásának egyik nagy nehézsége, hogy a-ki kapja, nagyon sokáig nem fogja föl, miben van része. Sőt! Vissza tud vele élni. Aki meg adja, azt néha megérinti az értelmetlenség kísértése: Uram, Istenem, van ennek értelme?! – És a megfeszített Krisztus a keresztről mondja, hogy csak ennek van értelme. Mert ennek a vége az, hogy „jertek és vegyétek az országot, ami nektek készítettett öröktől fogva.”¹

---

¹Mt 25,3

Márton példát adott a kortársainak, hogy lehet törődni az elesettekkel, lehet rajtuk segíteni. Át is vették a példáját.

Mi most olyan éveket élünk, amikor kiderül, hogy a Krisztus nélküli ember az elesetteket prédának tekinti, akiket a bajukban meg lehet nyúzni. Úgy lehet őket tönkretenni, hogy jajszavuk sehova nem hallatszik el. Nagyon szükségünk volna arra, hogy főleg akik az egészségügyben meg a szociális gondozásban dolgoznak, azokban fölébredjen az az együttérzés, aminek Márton a szentje. Hogy merjenek segíteni ingyen. Merjék észrevenni a nyomorúságot, és tudván, hogy a probléma egésze megoldhatatlan, ami tőlük függ és rajtuk áll, azt jó szívvel tegyék meg.

Mi talán most jobban kezdjük érteni, hogy miért hangozhat el majd az utolsó ítéleten az, amit az Úr Krisztus mondott. Mert amikor valaki egy gyengébbel, egy nincstelennel, hontalannal találkozik, azzal szemben megmutatkozik, hogy mi lakik a szívében. A mennyországba pedig másként nem lehet belépni, csak úgy, ha az ember szívében ott van az irgalmas szeretet.

Segítsen nekünk Porres Szent Márton alázatosnak lenni, lehajolni, szeretni. Amen.

November 4.

BORROMEI SZENT KÁROLY **püspök**

Szentlecke *IKor 4,1–5.*
Evangelium *Jn 15,10–17.*

Testvéreim! Borromei Szent Károly¹ Milánónak volt az érseke. Negyvenhat éves volt, amikor meghalt. 1584-et írták akkor. A reformátoroknak az volt a véleménye, hogy ha minden püspök meg minden pap olyan lett volna, mint ez a Károly, akkor nem kerül sor a reformációra.

Luther azt mondta, hogy ha valaki el akarja veszíteni a hitét, akkor menjen el Rómába. És a kortársaktól tudjuk, hogy ebben volt igazság. Róma élte a maga önfeledt, gazdag, reneszánsz életét... Nem egy bíboros volt, aki civil volt. A tonzúrát fölvette, de pappá nem szentelték, s élte a főurak, gazdag emberek életét. A pápai udvar pedig tengődött. Az egyik történész azt mondja, szóbeszéd volt akkoriban, hogy Rómában senki nem dolgozik, hanem mindenki a maga módján élvezzi az életet.

Ebbe a Rómába érkezik meg 1559-ben egy 21 éves fiatalember. Éppen elvégezte az egyetemet, mindkét jog dokto-ra és a pápa unokaöccse. Minden adva volt ahhoz, hogy egy fővel gyarapodjék az élet-habzsoló, gazdag rómaiaknak a köre... – És ő el is indult ezen az úton. Csak éppen a szívé-ben ott hangzott az Úr Krisztus szava: Károly, én téged nem arra hívtalak, hogy művészek mecénásaként gyarapítsd a kultúrkincseket, hanem én téged pásztornak hívlak. – Ezt a hangot ő már korábban is hallotta, és a maga módján már válaszolt is rá: Uram, ha akarod, én ezt megteszem.

A pápa rábízta a pápai udvar teljes adminisztrációját, ami a mi fogalmaink szerint miniszterelnöki hivatalt jelent. Károly akkor huszonegy éves, és hónapok alatt rendet teremtett. Elkezdett dolgozni. A munkatársaitól megkövetelte, hogy ha egy akta beérkezett, azt három napon belül a pápa

---

¹*Arona, Itália, 1538. október 2. – †Milánó, 1584. november 3.

elé kell juttatni, és nyolc napon belül el kell intézni. És rend lett.

Károlynak nagy része volt abban, hogy befejeződhetett a Trienti Zsinat. De amikor a zsinat lezárult, Károly azt kérte a pápától: Szentatyám, engem öt évvel ezelőtt kineveztl Milánó érsekévé. Úgy érzem tehát, hogy a pásztornak a nyáj mellett van a helye. Nem szeretném, ha helyettem valaki helynökként kormányozná Milánót, én meg itt volnék Rómában. Engedj el engem a nyájamhoz. És elment.

Milánóban körülbelül ugyanazt találta, amiről Róma híressé vált. Megtetézve a dolgot azzal, hogy a milánói egyházmegye északi határán ott van Svájc, ott van Franciaország, ott volt Ausztria – ott volt a reformáció.

Károlynak volt tizenennyolc éve, s ezalatt az egyházmegyéet talpra állította. A papságot is, a híveket is. És megóvta Itáliát a reformációtól.

1576-ban pestis tört ki a vidéken. Aki tehetett menekült, aki meg ott maradt, az tudta, semmi biztosítékom, hogy megérem a holnapi napot. Az érsek ott maradt! Egy éven át állandó életveszélyben gyóntatott, áldoztatott, gondozta a szegényeket, táplálta az éhezőket.

Elmúlt a járvány, visszatért a kormányzás, és mi történt? Följelentették az érseket Rómában. „Ez az ember kockáztatta a többieknek az életét, mert bement a betegek házába, sőt a papjait is beküldte a betegek házába és hurcolta szét a betegséget” – mondták azok, akik cserbenhagyták a népet. A nyája azonban tudta, amikor Károly meghalt, hogy a pásztor szent, aki életét adta a bárányokért. És odatette az Egyház – főként pásztorai – elé a példát, hogy így is lehet.

Foháskodjunk hozzá. Segítse azokat, akik ma az Egyházban akármilyen formában lelkipásztorok. A Szentatyától az utolsó kis káplánig, hogy jó pásztorok legyenek, akik odaadják az életüket a juhokért. Amen.

November 5.

SZENT IMRE HERCEG

Szentlecke *Bölcs 4,7–16.*
Evangélium *Lk 12,35–40.*

Testvéreim! Szent Imrét mint a magyar ifjúság védőszentjét ünnepeljük. Megköszönjük őt az Úrnak, hogy ezer esztendeje, a kezdetek kezdetén a magyar hívők és általuk az egész magyar Egyház – a mai is! – kaptak egy olyan példaképet, aki tanít és közbenjár értünk ma is.

Kaptuk Imrét, aki mindössze 24 éves volt, amikor meghalt, közvetlenül a koronázás előtt. Atyja, Szent István király nyilván hosszasan tárgyalt vele arról, hogy „Fiam, jön az óra, amikor én még életemben átadom neked a trónt. Fölnevelődtél, amit az uralkodáshoz tudnod kell és tudnod lehet, megtanultad. Készülj a koronázásra!” – És akkor az Úr közbeszólt: „Nem! Imre, gyere haza!”

Tudjuk, hogy egészen fiatalon, amikor még élt a bátyja, Henrik, a trón várományosa, Imre úgy gondolta, hogy pap

lesz. Nevelője Szent Gellért¹ volt, a közeli rokonságban ott van a nagybácsi, a Szent II. Henrik császár,² a felesége Szent Kunigunda. Mindenki tudta róluk, hogy ők szűzi házasságban élnek. Imre tizenegynéhány éves, amikor éjszakai kánként már fölkel és imádkozik. Az édesanyja közelében élt, Veszprémben, amikor egy éjszakai imádságában föltette a kérdést: „Istenem! Mondd meg nekem, mi volna Számodra a legnagyobb ajándék tőlem? Ha tudnám, odaadnám!” – És jött a válasz: „A legnagyobb ajándék te magad volnál, szűzi állapotban. Tisztaságban.” – Imre fölfogta, és fogadalmat tett a szűzi állapot megtartására. És mindegyikünket, idősebbeket és fiatalokat egyaránt tanít.

A fiataloknak megmutatja: Látod? Neked is valami hasonlót kellene tenned. Föl kellene tenned a kérdést: „Istenem! Mondd meg nekem, tőlem – tőlem, személy szerint – mi volna Számodra a legkedvesebb?” Mert nagyon jó, ha a lélek részéről időben elhangzik ez a kérdés. Ugyanez a kérdés.

Amikor azt halljuk, hogy az embernek hivatása van, ez ugyanazt jelenti: Isten valamire szánja az embert, és nemcsak általában! Egyenként. Személy szerint. És boldog ember az, akiben idejében tudatosodik, hogy mire szánja, mire hívja őt az Isten. Ebben a kérdésben ugyanis: Uram, Istenem, mondd meg nekem, mi volna a legkedvesebb tőlem? – ezt kérdezzük: Uram, mondd meg nekem, mire hívsz? Mire hívtál engem?

Az első, amit ma Szent Imre hercegtől kérhetünk, hogy vegye oltalmába a gyerekeinket, a fiataljainkat. Mert ez a kérdés minden lélekben fölmerül, de nagyrészt a környezettől függ – elsősorban a családtól, de a többiektől is –, hogy ez a kérdés meg tud-e fogalmazódni? S imádság formájában

---

¹lásd szeptember 24-én

²lásd július 13-án

el tud-e hangzani? Szent Imre oltalmazza a fiataljainkat, imádkozzon értük, hogy ez a kérdés el tudjon a részükről hangzani.

Bennünket, idősebbeket pedig segítsen abban, hogy hűségesek tudjunk maradni ahhoz, amit meghallottunk. Mert az Egyház tanítja, hogy az őszinte szívvel megválasztott életállapot az, amit az Úr tőlünk vár, legyen szó házasságról, szerzetességről, papságról vagy tudatosan vállalt magányos életről. De ebben az állapotban hűségesnek kell maradni. Ami nem könnyű. Azért kell hűségesnek maradni, hogy a mag – ami akkor lett az emberé, amikor tudatosodott benne, mit is adhat oda Istenének – csírázni kezdjen, szárba szök-kenhessen és teremni tudjon, és ehhez idő kell! Mert jaj egy növénynek, amelyiket amint kihajt lelegetek, vagy letörtek, vagy kihúztak a földből, vagy a körülötte lévő gyom meg-fojtotta és nem tud teremni. Hűség nélkül egyetlen életállapotban sem tudjuk odaadni a mi Istenünknek azt, ami tőlünk Számára a legkedvesebb. A hűséggel viszont igen.

Segítsen tehát nekünk Szent Imre hűségesnek lenni! Addig a pillanatig, amíg az Úr jön és azt nem mondja: Jó, és most gyere haza! Adjunk hálát érte a mi Istenünknek.

És halljuk meg tőle a biztató szavait is: „Ne feledd, hogy ami velem történt, bárkivel megtörténhet, aki figyel az isteni szóra. Én nem egy olyan extra példány vagyok, aki soha többé nem fordul elő. Ami velem történt, előttem is, utánam is, igazában minden mennyországba jutó emberrel megtörténik.” Hála érte az Úrnak! Amen.

November 10.

NAGY SZENT LEÓ PÁPA egyházatyá

Szentlecke *1Pt 5,1–10.*
Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! Leó pápa az első a pápák közül, aki megkapta azt a megtisztelő meghajlást, mellyel *Nagynak* mondjuk őt. A másik ilyen *Nagy* pápa I. Szent Gergely¹ volt.

Leó pápa valóban nagy volt. Egy széteső világban, 440-ben lépett Péter örökébe,. A nagy Római Birodalom nyugati fele 500 éves virágzás után semmivé foszlott. Keleten pedig, Konstantinápolyban ekkor bontakozott a kelet-római birodalom.

Leó pápa észrevette, hogy neki mint Péter utódának főleg két dologra nagyon gondosan ügyelnie kell, óvnia kell két igazságot. Az egyik: amit kinyilatkoztatásként a megváltó Krisztusról kaptunk, az nem lehet emberi egyezkedések tárgya. A másik: az a szikla, amelyikre az Úr Krisztus az Egyházat építeni akarta, nem lehet politikai erők játékszere.

Két óriási fölismerés ez, és ebben volt ő a nagy, hogy merte vállalni mindazt, ami e két igazság megőrzéséhez kellett. A kortársak ezt alig vették észre. Főleg nem vette észre a kelet-római császár, aki mindent elkövetett annak érdekében, hogy maga alá gyűrje Rómát is. Még a nagy keleti pátriárkák is – Antiochiában, Alexandriában, Jeruzsálemben, Konstantinápolyban – azon tanakodtak, hogy vajon ki közöttünk az első. Holott 400 évvel korábban az Úr Krisztus akaratából eldőlt, hogy az első: Péter. És ha városokban

---

¹lásd szeptember 3-án

gondolkodunk, akkor azé a városé az elsőség, ahol Péter van. Péter székéből következően Rómáé.

Jöttek a vandálok, jöttek a hunok, és nincs sehohol az egykori Római Birodalom. Nincs hadsereg, amelyik ellenálljon, nincs császár, aki riadót fűjjön – nincs! De Rómában ott van a pápa, Leó, aki mint jó pásztor felelősséget érez a nyája evilági életéért is. Ezért 455-ben, amikor jöttek a futárok egymás után a hírral – Attila átkelt az Alpokon, már lenn van a síkságon, már elérte a Pó vonalát, már itt van a kapuban! –, Leó pápa annyit mondott a közvetlen környezetének: aki mer, jöjjön velem. És elindult. Egyedül. Fegyvertelenül. Nyilván eszébe jutott Góliát és Dávid találkozása. És győ-zött!

Találkozásuk a legenda szerint azzal végződött, hogy Attila leborult a pápa előtt, és nem folytatta hadjáratát Itáliában.

Ugyanakkor Leó pápa, aki tudta, hogy Attila elé el kell mennie, azt is tudta, hogy bármilyen csalogatóan, bármilyen hízogően hívja Konstantinápolyba a kelet-római császár, oda nem szabad elmennie. Még akkor sem, amikor összeült Kalkedonban a zsinat. Leó érezte, neki most nem szabad ott lennie. A legátusait elküldte, Péter tanítását egy ünnepélyes levélben elküldte, de ő maga Rómában maradt. Utólag kiderült, hogy teljesen pontos volt a helyzetfölismerése, s a Kalkedoni Zsinat a pápa segítségével megfogalmazta az egyház Péterben őrzött hitét Krisztusról.

Péterre van bízva a hit igazsága, hogy a Názáreti Jézus a Megtestesült Ige, akinek egy isteni személye két tökéletes természetet hordoz. Az isteni természetet is, meg az emberit is, ezért lehet Megváltója az embernek. Ezt a hitet a mindenkorai Péternek őriznie és védenie kell. Ez az, amit Leó pápa meg tudott védeni. És a Kalkedoni Zsinat, mikor

felolvasták Leó pápa erről szóló levelét, fölkiáltott: „Péter szólt, és mi Péter hitét akarjuk vallani!”

A mi évtizedeink – ahogy a *Dominus Iesus* nyilatkozat rávilágított – nagyon hasonlók azokhoz az időkhöz, amikor Nagy Szent Leó volt a pápa. Ma is keringenek vélemények és tanítások arról, hogy ki is az a názáreti Jézus?! És tücsköt-bogarat beszélnek Róla össze, mint akkoriban.

Az emberek zöme eleinte nem is érzi az egész krisztológiai kérdés súlyát. Olyan szimpatikus az *Ember tragédiájában* a megjegyzés: „Barátim, hagyjátok azt az i-t”,¹ hagyjátok ezeket az aprólékos ügyeket. Szeressük egymást!

Leó is tudta, II. János Pál pápa is tudja, Ratzinger bíboros is tudja és a tanító Egyház tudja, hogy a Krisztustól kapott igazságokból egyetlen „i” betűt sem szabad elveszteni. Ho-gyan is mondta maga az Úr Krisztus? „Bizony mondom nektek, míg elmúlik az ég és a föld, egy i betű vagy egy vesszőcske sem fog elveszni a törvényből, hanem minden beteljesedik.” A törvény – és ez az Ő ajkán nem a Mózesi Törvény, hanem az Atya akarata és Isten igazsága – el nem múlásának a garanciája Péter, Nagy Szent Leó, II. János Pál, és a pápák mind. És ezért nagyon hálásnak kell lennünk. Mert ez azt jelenti, hogy akik akkor Leó pápához ragaszkodtak, az igazsághoz ragaszkodtak. Mint ahogy mi, akik ma II. János Pál pápához ragaszkodunk – és amit ő mond, az nekünk törvény –, az igazsághoz ragaszkodunk, Isten igazságához. Jézus Krisztus igazságához.

Adjunk érte hálát, és kérjük az Urat, adjon nekünk erőt, hogy megmaradjunk ebben a ragaszkodásban. És azt az

---

¹A „homoiousziosz” és a „homoousziosz” szavak között a különbség egyetlen betű (i), tartalmilag azonban a homoiousziosz Krisztus és az Atya közötti hasonlóságot jelenti, a homoousziosz viszont kettőjük egylényegűségét.

életet, amit a pápa őriz, befogadjuk és éljük – mindvégig.
Amen.

November 11.

TOURS-I SZENT MÁRTON püspök

Szentlecke *Róm 12,4–13.*
Evangélium *Jn 15,10–17.*

Testvéreim! Tours-i Szent Márton püspököt mi magyarok is magunkénak érezzük, bár a franciák rendkívül büszkék rá, hogy Márton az ő szentjük: ő a tours-i Márton, vallják, ami-lyen nincs a földön még egy! Hálát adunk az Úrnak azért, hogy ismerhetjük őt, és hogy ő itt született. Igaz, hogy mi, magyarok akkor még... hol voltunk?! Még valahol keleten. Márton pedig a Római Birodalom Savaria nevű városában, itt, Pannóniában született.

Két év telt el azóta, hogy Nagy Konstantin fölszabadította a kereszténységet, amikor ő megszületett. Akkoriban még az volt a szokás, hogy ha egy csecsemő egészségesnek látszott, nem keresztelték meg. A haldokló kicsinyeket igen, de az egészségeseket nem, mondván, majd ha kamasz lesz, 10–12 éves, akkor majd beiratkozik a katekumenek közé, meg-tanulja a kereszténységet, és ha akarja, megkeresztelkedik 16–18–20 éves korában.

Mártonnal is ez történt. És őt nagyon megragadta az irgalmas Krisztus szeretete. Följegyezték róla, hogy katonakorában – pedig akkor még mindig csak katekumen! – már észrevette a rászoruló embert. Pedig a katonák nem erről voltak híresek. Ő meglátta a nyomorgót, a fázó, szegény koldust, és ahogyan tudott, segített. Ez a bajt észreévó és segítő jóság kíséri végig az életén, megtetézve azzal, hogy ez részéről nem egyszerű humanizmus. Ő nem pusztán emberbarát, emberszerető ember. Márton krisztusszerető em-

ber, aki nagyon korán megszívlelte, amit az Úr mond az ítéleten: „Amit egynek a legkisebbek közül tettetek, nekem tettétek”.¹ Megtanulta, hogy minden rászorulóban Krisztust szolgálhatja, püspökként is. És erre fölfigyeltek az emberek. Fölfigyeltek rá, hogy Márton úgy segít, hogy utána nem nyújt be számlát. Nem látták a tekintetében számítást: „Ide figyelj! Én tegnapelőtt segítettem rajtad. Nem kellene ezt neked valahogy viszonznod?”

Mert egy árva szó nélkül is meg lehet éreztetni a másikkal, hogy le vagy kötelezve és elvárom tőled a viszonzást. Mártonban azt érezték meg, hogy benne semmifajta ilyen elvárás nincs. Ő az Úr Krisztusnak tette, ami jót tett, és részéről a dolog be van fejezve. Ő Krisztusnak akart szolgálni.

Amikor még szerzetesként élt, híre ment, hogy Márton csodatévő, gyógyít, sőt halottat is föl tud támasztani. Erre eltűnt a világ elől, nem akart az emberek szeme előtt lenni. De amikor meghalt a tours-i püspök, eljöttek érte. S akkor ez a visszahúzódásra és magányra vágyó, a magányt már megízlelt és megszerető ember fölismerte ezekben a hozzá jövő emberekben a nyáját, melynek nincsen pásztora. S valószínűleg egy átímádkozott éjszaka után az Úr Krisztusnak mondhatta: „Uram, a kedvedért! Elhagyom a kolostort és megyek püspöknek.” – Ment és 82 évet élt, ami abban az időben igen magas életkor volt. Amikor haldoklott, megint hallotta a körülötte lévők félelmét: „Mi lesz velünk?! Elmegy a pásztor!” Az utolsó fohásza is az volt, hogy: „Uram! Bár nagyon fáradt vagyok, öreg, vén ember vagyok, és úgy mennék már Hozzád, de ha a tiednek még szüksége van rám, maradok! Vállalom a munkát.” – De akkor az Úr már

---

¹Mt 25,45

úgy határozott, hogy hazahívja: „Gyere, Márton! Gyere haza!”

Szent Márton az első az Egyház történelmében azon szentek között, aki nem vértanú, de a hívők úgy tapasztalták, hogy az egész élete hitvallás volt. Ezért a halála után azon-nal a nép, az Egyház szentként kezdte tisztelni. Az Úr pedig adta Mártonnak halála után a hatalmat: „Márton, most tégy csodákat!”

Igen, szüksége van az Egyháznak ilyen típusú pásztorokra. Akik meglátják a bajt, segítenek. Amennyiben szolgálnak, az Úr Krisztusnak szolgálnak, és nem várnak semmi visszonzást. Odaadják az életüket, nem bíróságon, nem a vesztőhelyen; de mint pásztorok életüket adják a bárányokért. Segítse meg Szent Márton elsősorban a lelkipásztorainkat, hogy olyanok tudjanak lenni, mint ő volt. Amen.

November 12.

POLOCKI SZENT JOZAFÁT püspök, vértanú

Szentlecke *2Tim 4,1–8.*
Evangélium *Jn 17,12–21.*

Testvéreim! Szent Jozafát püspök a keresztények egységének a vértanúja. Ortodox családban született, azután katolizált. Mert rájött, hogy az ortodoxia azzal, hogy megszakította a közösséget Péterrel, az igazság egy részét elvesztette. Az ortodoxia vallja a Szentháromságot, vallja a megváltó Krisztust, vallja a Boldogságos Szűzanyát, de Pétert, a Pé-

terhez tartozást nem. Hogy miért nem? Mert Pétertől félni kell. Elveszi a nemzeti identitást.

Jozafát a 16. század végén ortodox szerzetes volt. Erre az ember köréje gondol egy kolostort, aránylag viruló étellel... De nem! Három szerzetes élt egy omladozó kolostorban. Azután a harmadik is meghalt. Maradtak ketten. És Jozafát ebben a „mini-kolostorban”, az egyházatyák olvasása közben rádöbbsent: „Hiszen Pétert Krisztus akarja az Egyház fejének! És ha én nem vagyok közösségben Péterrel, felülbírálok az Úr Krisztust. Akkor pedig baj van.”

1580-ban született azon a vidéken, amelyik egy kicsit északra van Kárpátaljától. 1596-ban az ottani ortodox püspökök Breszt-Litovszkban visszatértek Rómához, a Péterrel való egységre. Ennek a folytatásaként Jozafát is katolizált. Nem sokkal később pappá, majd püspökké szentelték.

Polockban püspök léte koldusszegényen, de minden erejét bevetve munkálkodott azon, hogy az emberek megért-sék: Péter, a pápa nem elveszi a nemzeti identitást, hanem Krisztus titokzatos testének egységébe viszi azokat, akik ve-le közösségben vannak. Amíg az ember Péterrel nincs közösségben, addig valami olyasmi történik, mint ha a bal kezem azt mondaná, engem zavar a szív meg az ész, meg a jobb kéz, én önállósítom magam. Leválok a testről. – Az emberek megértették, hogy a bal kéz meg a jobb kéz ugyan-attól a szívtől kapja a vért, ugyanaz a lélek élteti. Nem iden-titás-vesztésről van szó, ha a testhez tartozom, hanem egy-ségbe tartozásról.

Jozafát prédikált, gyóntatott. De az ellenségei elkezdtek lázítani az embereket: „Vigyázzatok vele, mert hazudik! Ró-ma lepénzelte, és mi tudjuk, hogy a házában, a kamrában csupa arany minden. Mert lefizették. Titeket meg butít, és a végén el fog pusztítani!”

Mindig vannak emberek, akiket föl lehet lázítani. Ezek az egyik hajnalon megrohanták a házát, megölték azt a két vagy három embert, aki szolgálta őt, s keresték a kamrában a kincseket, de nem találtak semmit. Rárontottak Jozafátra, megölték... és akkor kiderült, hogy nem lepéznelték Rómából, hanem megismerte az igazságot. A házában nyoma sem volt a kincseknek, a pénznek, ellenkezőleg, szinte nyomorúságos körülményeket találtak. Jozafát a szegénységgel is vezekelt, imádkozott övéiért.

Ez a probléma a mai világban is jelen van. A pápa – mint Péter – hívja és várja mindazokat, akik hajlandók az igazságot megismerni, hajlandók az egy testben élni, Krisztusból – Krisztusért. Kérjük meg őt, Szent Jozafátot, hogy – látván a területet, ahol élt és ahol a probléma, ami miatt őt megölték, változatlanul jelen van – könyörögjön az ott élő-kért és segítse az igazságot keresőket, hogy rátaláljanak Péterre. Amen.

November 13.

MAGYAR SZENTEK ÉS BOLDOGOK

Szentlecke *Gal 3,27–4,7.*

Evangélium *Lk 13,23–30.*

Testvéreim! A II. Vatikáni Zsinat után minden nép püspökei megkapták a feladatot, hogy a liturgikus naptárt illesz-szék a saját országuk hagyományaihoz. Akkor, 1970-ben a püspökeink úgy látták jónak, hogy az addig is ünnepelt ma-gyar szentek napjai mellett kérik ezt a mai napot – mégpedig egy kis bűnbánattal kérik. Tudván, hogy

mi magyarok nem fordítottunk, és ma sem fordítunk elég gondot a szentjeink-re. Éppen ezért azt kérte VI. Pál pápától a Magyar Püspöki Kar, engedje meg, hogy november 13-án (a november else-jei Mindenszentek ünnepéhez hasonlóan) a magyar egyház az összes magyar szentet együtt ünnepelhesse meg.

Ami nem annyit jelent, hogy ezen a napon egy csokorba összefogjuk Szent Istvántól kezdve Boldog Apor Vilmosig a szentté és boldoggá avatott magyarokat és együtt újra ünnepejük őket – nem erről van szó! Hanem arról, hogy mindazokat, akik magyarként érkeztek meg a mennyországba, ünnepejük együtt. Persze nem könnyű megmondani, hogy kik ezek? Ki a magyar? Hányszor hallani ezt a kérdést! De vannak megoldási modellek, mert ha például azt kérdezzük: ki a magyar író? – A szakemberek megmondják: nemcsak az magyar író, aki itt született Magyarország határai között és magyarul írt, hanem az is, aki Magyarországon született, de elvetődött Amerikába vagy Ausztráliába, vagy aki itt telepedett meg, bárhonnan jött, magyar írónak számít. Az írókkal kapcsolatban tehát látható, hogy a magyarság tágabb kör, mint a magyar állampolgársággal rendelkező embereknek a köre.

A magyarsághoz hozzá tartozik ennek a földnek az ismerete, ennek a népnek a nyelve, ennek a népnek a gondolkodási formái, és az, ahogyan ez a nép szeretni tud. Mert ez az, amit mi az Egyházba is viszünk magunkkal. A konkrét helyet, a konkrét történelmi lehetőségeket, a nehézségeket, a nyelvünket. Visszük az Egyházba is, és akik jól haltak meg, azok a halálon is átviszik ezeket a tulajdonságokat.

A mennyországban persze nincs vita arról, hol van a magyar mennyország határa, vagy arról, hogy valaki a magyar mennyországban van-e, vagy mondjuk a horvát mennyországban? Ezek a kérdések a mennyországban értelmetlenek.

Föl sem vetődnek. De akik ott vannak – és magyarként vannak ott – azok ismerik azt, hogy magyarként hogyan éli meg az ember az élet alapvető nehézségeit, vagy ahogy mi az Egyházban szoktunk fogalmazni: mit jelent a keresztet magyarként hordozni! – Mert másként hordozza a keresztet az ember német, angol vagy afrikai létére. A kereszt azonban egy, és a mennyország is egy.

A *Dominus Iesus* nyilatkozatban a tanító egyház nagyon fölhívja most a figyelmet arra, hogy nem szabad azt gondolni, hogy van nagyon sokféle egyház, ezek az egyházak egyformák, egyenrangúak, s valamennyien úton vagyunk valami közös, valami egység felé, ami talán a mennyországban megvalósul, de ez nem biztos. Lehetséges ugyanis, hogy van külön protestáns mennyország, meg evangélikus, meg ilyen-olyan-amolyan mennyország, és nem is az a lényeg, hogy melyikbe jut valaki, fontos az, hogy törekedjünk a mennyország felé.

Nem! Az Egyház egy és egységes, és bármilyen népnek a fia valaki, a kereszt ugyanaz a kereszt. És a kérdés, amire egy-egy ember a maga nyelvén válaszol, így hangzik: „Szereted-e a te Istenedet mindenekfölött? És szereted-e a felebarátodat, mint önmagadat?” – A válasz magyarul, németül, angolul és ki tudja megmondani hány nyelven hangzik. De akármilyen nyelven hangzik, IGEN-nek kell lennie ahhoz, hogy beléphessen valaki az egyetlen mennyországba.

Mi, magyarok, ma arra kérjük a magyarként mennyországba jutott testvéreinket, segítsenek nekünk érteni a kérdést, és jól válaszolni. „Igen”-nel válaszolni. Szeretni az Egyházat, azt a minden embert magába ölelő jelet, amit az Úr Krisztus itt hagyott nekünk, és szeretni az Istent mindenekfölött, a felebarátot pedig – akármilyen néphez tartozik – úgy szeretni, mint önmagunkat. Segítsenek nekünk ebben a magyar szentek! Amen.

November 15.

NAGY SZENT ALBERT
domonkos, püspök, egyháztanító

Szentlecke *Bölcs 9,1–18.*
Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Nagy Szent Albertot¹ nem is olyan régen, 1931-ben avatta szentté az Egyház, és tíz évre rá, 1941-ben XII. Pius pápa a természettudósok védőszentjévé tette őt. Megkérte: „Szent Albert! Te, aki annyira nagy voltál a hit és a tudás összhangjának a megteremtésében, megélésében, se-gítsd a modern világ, a 20. század meg az utána következő idők természettudósait, hogy merjenek hívők maradni!”

Albert hosszú életet élt. Amikor 1280-ban meghalt, a 83–85. éve körül járt. Ez azt jelenti, hogy amikor ő az egyetemre beiratkozott Páviában, akkor még élt Assisi Szent Ferenc,² Szent Domonkos,³ s alakult a két nagy kolduló rend. Albert éppen azon tanakodott, hogy orvos, jogász vagy mi legyen, amikor találkozott egy domonkos páterral és kivilágosodott számára, hogy nem orvosnak, nem filozófusnak kell lennie, hanem domonkosnak.

Belépett a rendbe, és hamarosan tanítani kezdett, a tanítványai pedig fölfigyeltek arra, hogy ez az Albert milyen világosan lát. Ma azt mondanánk, mennyire szintetikusan tud gondolkodni, de úgy, hogy amiről szintézist mond, annak ő a legapróbb elemeit is ismeri és el tudja mondani.

---

¹*Lauingen, 1200 körül – †Köln, 1280. november 15.

²lásd október 4-én

³lásd augusztus 8-án

Például nemcsak arról tudott beszélni, hogy milyen szép ez a templom! Hanem el tudta mondani, hogy az az oszlopfő ott fenn a következő arányok szerint van megtervezve, a következő technikával van oda föltéve, és a következő törvények szerint marad ott. A legapróbb elemekről tudta ezt mint természettudós.

Albert németül volt keresztény, germán szellemű, és ez az egész gondolkodását meghatározta. Az ő nagy fölismerése például az, hogy az okság elve olyan princípium az emberi szellem számára, amitől – ha jól kérdez – érthetővé válik a környezete, érthetővé válik a világ, és kivilágosodik, hogy a világ a teremtő Isten ajándéka az ember számára.

De közben Albert szerzetes, mégpedig egy kolduló rendnek a tagja. Az első, ami benne a mai embernek is ragyogóan világít, hogy igazán tudósnak lenni, igazi tudományos eredményekre eljutni csak az tud, akit nem az érdekei vezérelnek, nem azzal közeledik az eléje került dolgokhoz, hogy „mi hasznom van belőle, mennyiért adhatom el?”, hanem tisztelettel megáll a dolog előtt, és megkérdezi: „Mi vagy te? Milyen a természeted? Mire való vagy?”

Az igazi tudósok, főleg a természettudósok ma is ilyenek. Mert aki úgy közelít bármihez, hogy „mit lehet nekem ebből élveznem most azonnal?” vagy: „semmi közöm hozzá, de mennyiért adhatom el?” – annak soha nem támad fogalma arról, hogy mondjuk egy pohár joghurtban milyen csodák zajlanak le a Teremtő ajándékából a természet törvényei szerint.

Albertnak nagy ajándéka volt a hit és a tudás összekapcsolási készsége. És ebben a teológusoknak ma is példa. Hogy még a szentírási szövegek is, meg a kinyilatkoztatott igazságok is azt követelik a kutatóiktól, hogy – a saját ötleteiket félretéve, érdektelenül, azaz nem a saját dicsőséget, nem a sikert keresve – alázattal tudja megszólítani azt a

szentírási részt: Mit is mond itt a kinyilatkoztató Isten? Vagy: Mit is jelent az Egyháznak ez meg ez a történelmi eseménye? – Ilyen közelítésre másként szólal meg a történelem is, a Szentírás is.

Följegyeztek róla egy apróságot, amivel minden kor öregjeinek – a maiaknak is – óriási vigasztalást ad. Följegyezték róla, hogy már a 80. éve felé járt, de még tanított, és a tanítványok tapsolták, szerették... Egy alkalommal előadás közben egyszer csak egy mondat közepén elakad a szó, Al-bert lehunyja a szemét, és csönd... csönd. Csönd, percek át. Megfagyott a hallgatóság, hogy mi történt! Egyszer csak Albert kinyitotta a szemét, és azt mondta: „Kedveseim. Én most elárulok nektek valamit. Amikor fiatal szerzetes vol-tam, és eldőlt, hogy nekem tanítanom kell, egyszer nagyon megkértem a Szűzanyát arra, hogy vigyázzon rám, segítsen megőrizni a hitemet. Nehogy elragadjon, magabiztossá te-gyen a tudományom és elveszítsem a hitet. Akkor a Szűz-anya nekem azt mondta: »Ne félj, Albert. Vigyázok rád. A hited mindvégig megmarad, de az életed végén el fogod veszíteni a tudományodat, mert téged a Jóisten úgy akar majd hazavinni, mint egy kisgyermeket, akiben már csak hit van, meg szeretet – tudománya már nincs. És az lesz majd a jel, hogy előadás közben cserben fog hagyni az emlékeze-ted.« Hát, kedveseim, ez történt most.” – És befejezte a rendszeres tanítást.

A történetek miatt Albert nem esett kétségbe, hanem, amíg az ereje bírta, olykor tanított is. De fogadta és megértette a jelet, és boldogan készült: „Istenem, én boldogan odaadom az összes tudományomat azért, hogy tiszta hittel és őszinte, igaz szeretettel léphessek ki ebből az életből Tehozzád!”

Öregek panaszkodnak néha: „Jaj ez, jaj az, még az emlékezetem is cserben hagy...!” Bajról panaszkodnak, holott valami hasonlóról van szó. Kapják a jelet, hogy a Jóisten azt akarja: őszinte hittel és őszinte szeretettel, tudományok nélkül lépünk át ebből az életből Őhöz.

Kérjük meg Szent Albertot, vigyázzon természettudósainkra! Általában a tudósokra, hogy a hitet becsülni tudják és őrizni tudják. És ha megadatik nekünk az öregség, annak idején, ha néha cserben hagy az emlékezetünk, juttassa eszünkbe: kapjuk a jelet, hogy készülődünk, mert lassan ha-zamehetünk! Amen.

November 16.

SKÓCIAI SZENT MARGIT királyné

Szentlecke *1Pt 3,1–9.*

Evangélium *Mt 18,21–35.*

Testvéreim! Szent István királyunkról a krónikák följegyezték, hogy a menekülteket, zarándokokat igen nagy szeretettel fogadta és nagyon bőkezűen ellátta őket. Az Angliából elűzött trónörökösöt és feleségét is befogadta, Pécsvárad környékén birtokot adott nekik. Az ő kislányuk a ma ünnepeelt Skóciai Szent Margit,¹ akit, mert itt született Magyarországon, magyar szentként tisztelünk.

---

¹*Reska, Pécsvárad mellett, 1047. – †Edinburgh, 1093. november 16.

1047–1057 között tíz évet töltött Magyarországon, még megismerhette Gizella királynét.¹ 1057-ben a szüleit visszahívták Angliába, és ez a tíz éves kislány már látta: otthon egy darázs-fészekbe kerültek, ahol mindenki mindenki ellen harcol, nem számít semmi és senki, csak a hatalom.

23 évesen Skócia királyának felesége lett. Ez a király arról vált híressé, hogy harmad-, negyedíziglen bosszút áll mindazért a sérelemért, amit a családja elszenvedett. Az apjáért, az anyjáért, a testvéreiért, mindenkiért irgalmatlanul bosszút állt.

Margit azonban néhány év alatt megszelídítette ezt az embert, és ma a skótok – feleségével, Margittal együtt – a jótékonyága miatt áldják.

Nyolc gyermekük született. Margit rengeteget szenvedett a népe pogányságát, elesettségét, nyomorúságait látva. Ahol tudott, segített. Főleg azzal, hogy megbocsátott, és a férjét is megtanította megbocsátani.

Es ráhagyta a példát elsősorban az asszonyokra, akiken megfordul, hogy a férfiak meg az édesapák, a nagyapák vere-kedő emberekké válnak-e, vagy megszelídülnek? Egy-egy országnak és a most annyira áhított egységes Európának a jövője azon fordul meg, hogy a családokban az édesanyák és a feleségek milyenek. Ezért van szükség a szent asszonyok példájára, közbenjárására és követésére.

Segítse Szent Margit mindazokat, akik – ahogyan Szent Péter mondta – nem a külső szépségükkel, hanem a lelkük nyugalmaival, békéjével, szeretetével, szépségével hatni tudnak és akarnak másokra. Amen.

---

¹lásd május 7-én
456

November 17.

NAGY SZENT GERTRÚD szűz, apáca

Szentlecke *1Kor 7,20–35.*

Evangélium *Mt 25,1–13.*

Testvéreim! Nagy Szent Gertrúd¹ 1301-ben vagy 1302-ben halt meg, alig ötven évesen. Apáca volt, és megkapta az Egyháztól a „Nagy” jelzőt. De nem azért, amiért fiatal korában benne föllobbant a vágy, hogy „én nagy akarok lenni!”, hanem valami másért, amiben ő igazán nagy.

A kis városka, ahol született, a wartburgi vár közelében van, látni is onnan a várat. Amikor Gertrúd született, szinte ott volt még a levegőben a mi Erzsébetünknek az emléke, akit 20 évvel korábban avattak szentté. Őt, aki ott élt fenn a várban.

A kis Gertrúd 5 éves volt, amikor a szülei beadták nevelésre a helftai kolostorba, az apácákhoz. Hamar kiderült, hogy ez a kislány rendkívül eszes, nagyon hamar megérti a dolgokat, meg is jegyzi. 8–10 évesen benne is tudatosodott: én okos vagyok! Láta, hogy a többiek mennyit vesződnek egy-egy latin mondattal, ő pedig játszi könnyedséggel birkózott meg a leckékkel.

Az 1260-as éveket írták, és a hírek akkor is jöttek, a kolostorba is bejutottak, hogy nem is olyan messze, néhány nap lóháton innen, Kölnben tanít Albert, akit tegnap ünnepeltünk; meg hogy mi történik Párizsban... ott van Bonaventura,² meg Tamás...¹ micsoda nagyok! – Ez a kicsi Gert-

---

¹*Németország, 1256. jan. 6. – †Helftai kolostor, 1301/02. nov. 13.

²lásd július 15-én

rúd, amikor 12–13 éves, úgy érzi: nekem apácának kell lennem. Közli is a szüleivel, hogy én nem akarom elhagyni ezt a kolostort. De fölébredt a szívében a vágy, hogy ő is olyan nagy legyen, mint Albert, Bonaventura, Tamás. Talán egy pici harag is ébredt benne: miért születtem nőnek?! Ha férfinak születtem volna, én verném Tamást, meg Albertot – talán én lennék a legnagyobb. Ott lehetnék a lyoni zsinaton, és én mondanám a pápának, hogy mit csináljon... – de hát nőnek születtem...”

Akkor még az a döntés született meg a szívében, hogy „én apáca leszek, és megmutatom a világnak, hogy apácaként is leszek én tudós, mégpedig olyan, hogy belecsendül a világnak a füle azokba, amiket tőlem fog hallani”.

Am elérkezett az 1280-as év adventje, és Gertrúd látomásban megjelent az Úr Krisztus. És akkor ő belátta: „Ó, Istenem! Micsoda balga voltam én idáig! Másokhoz mértem magamat, először a közvetlen környezetemhez, a kis nővértársaimhoz, és úgy éreztem, nagy vagyok. Azután a kolostoron kívülről jött hírek alapján összemértem magamat megint másokkal, s megint csak azt állapítottam meg, hogy nagy vagyok és még nagyobb akarok lenni. És elfelejtettem a szerezni Téged, Istenem!”

Ettől a látomástól kezdve már nem akart nagy lenni a többiekhez mérten. Hanem egyet akart: odaadni mindent, nemcsak az eszét, hanem teljes önmagát a megváltó Krisztusnak. És a legalázatosabb lett az összes apáca között, ő, aki a legértelmesebb volt mindannyiuk között. És szolgált. Ha kellett beteget ápolt, ha kellett takarított, ha kellett fordította a Szentírást a többieknek, magyarázta, és vitte őket oda az Ige asztalához, hogy vegyétek és egyétek, és főleg

---

¹lásd január 28-án
458

azt halljátok meg, hogy az Úr szeret benneteket és szeretetet vár viszont. Nem tudományt, szeretetet!

Élete végén fél évet töltött ágyban, szélütötten. Részleteket nem jegyeztek róla föl, de bénán, talán némán is, a szemében ott ragyoghatott az öröm: Uram, Istenem, most az történik, amit Te akarsz. És történjék. Oda a tudományom, oda a tanításom, oda a nagyságom. Mindenem odavan. De a szívem a Tiéd.

Nagy Szent Gertrúd az, aki a szentek között először érezte meg az Úr Jézus Szentséges Szívének a titkát. Néhány imát le is írt. És amikor mi a Jézus Szíve litániát imádkozzuk, jónéhány invokáció tőle származik, Gertrúdtól.

Segítsen nekünk! Segítsen nekünk a nagyravágyásunkat uralni! Mert nem az a baj, ha valakinek a szívében ott ég a vágy, hogy én nagy akarok lenni! A baj akkor kezdődik, mikor egymáshoz viszonyítjuk magunkat, és megállapítjuk, hogy én úgyis nagyobb vagyok; vagy a másikat megpróbáljuk víz alá nyomni, hogy fölébe kerekedjünk. Ez baj, ettől óvjon minket Szent Gertrúd, és segítsen nekünk a szeretetben naggyá lenni, hogy amikor a mindennapok hozzák a lehetőséget, a szolgálatainkkal megmutassuk az Úr Krisztusnak: Jézusom! Valamit már fölfogtam a Te megváltó szeretetedből, s amire ma képes vagyok, azt viszonzásul, szeretetből megteszem vagy elszenvedem, ahogyan akarsz. Amen.

November 19.

ÁRPÁDHÁZI SZENT ERZSÉBET özvegy

Szentlecke *Péld 31,10–21.*

Evangélium *Mt 13,44–52.*

Testvéreim! Amikor a liturgiában az esztendő vége felé közeledünk, minden évben újra halljuk a figyelmeztetést: ítélet felé halad az életünk, akár akarjuk, akár nem. Egy értelmes ember, ha ezt fölfogja, elkezd úgy élni, hogy elébe menjen az ítéletnek. Mégpedig egy olyan ítéletnek, amelyik az életre szól. Ezért egy élő, hívó, katolikus lélek a minden napjaiban próbál jó lenni. Próbál hűséges lenni. Próbálja meghallani az Úr Krisztus szavát és gyakorolni az irgalmat. Mert az Úr mondta: „Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalomra lelnek.” De jaj annak, aki kegyetlen volt a testvéréhez, a felebarátjához, mert amikor jön az ítélet, nem lesz számára már idő, hogy irgalmat nyerjen.

A mi kis Erzsébetünk élő lélek volt.¹ Fölismerete ezt, és egész kicsi korától fogva úgy élt, hogy tette a jót, gyakorolta az irgalmasságot és szerette a megfeszített Krisztust.

1231-ben, kevéssel Assisi Szent Ferenc² és Szent Domonkos³ után halt meg, mindössze 24 évesen. És mögötte egy olyan gazdag élet, amit sokszor 80 évesek sem tudhatnak maguk mögött. A Szentírás mondja, hogy az évek számát nem matematikailag kell számolni, és az érettség nem

---

¹*Sárospatak, 1207. – †Marburg, 1231. november 17.

²lásd október 4-én

³lásd augusztus 8-án

az idő függvénye. Nem magától adódik, azaz nem mindig van úgy, hogy ha 50 évesen érettebb vagyok, mint 20 évesen voltam, 60 évesen még inkább..., ha pedig megérem a 90 évet, természetesen érett, bölcs öregember vagyok. Az élet nem ilyen. Hanem ahogy a Szentírás mondja, a sziv gondolatai őszek, és az igazi bölcsesség az ártatlan élet.

Erzsébet ilyen. Négy éves, amikor még föl sem foghatta, mi történik vele, de látta, hogy csomagolnak. Először nézi, hogy vajon ki utazik, azután hallja, hogy kislányom, te mégy el.

Es elkezdte élni az árvaságot. Mert hiába volt körülötte maximális kényelem, hiába vették körül azzal a szeretettel, hogy ő lesz majd tíz év múlva a vár örökösének a felesége... Idegenbe került, Tübingiába, Wartburgba.

Följegyezték róla, hogy 5–6 éves korától kezdve teljes következetességgel nagyon szerette a szegényeket. Ami különös dolog. Ugyanis bekerült egy várba, amelynek urai elég gondosan elzárkóztak a váralja népétől, és miközben odafönn kényelem, luxus, bálók, ünnepek, nem sokat törődtek azzal, hogy lenn a néppel mi történik. A nép dolgozzon, fizesse az adót.

A leendő anyós, Zsófia asszony többször is észrevette, hogy a kis 5–6 éves Erzsébet kiszökik a várból. Nem világ-gá megy, hanem a kis köténykéjében kenyeret visz a legközelebbi házban lakó öreg néninek. Meg barátnői vannak lenn, a vár alatt, akik szegények, az egyik árva, a másik beteg, a harmadik nyomorék. És ez a kislány törődik velük. Mindezzel Erzsébet magára haragította a családot, ahová azzal fogadták be, hogy a következő nemzedéknek ő lesz majd az anyja.

Ez a család a leendő anyós, Zsófia asszony, a leendő após, a leendő férj, aki hét évvel idősebb, mint ő, és egy leendő sógor. Zsófia asszony és a leendő sógor egyre ingerül-

tebben nézik, hogy mit csinál ez a gyerek. A leendő após, aki már öregedő, jámbor ember megérezte ebben a kislányban azt a jóságot, amire nyugodtan rá lehet majd bízni az egész várat meg az egész családot. Főleg a leendő férj, Lajos, aki egyelőre kamasz fiú, rendkívüli módon megszerette ezt a kislányt, aki hét éves korától lovagolt. Meg olyan dolgokat művelt, amitől a leendő sógor meg az anyós meg-rémült, ő viszont boldog volt: micsoda feleségem lesz nekem! – Amikor meghalt a leendő após, Erzsébet megérezte: elveszítettem a nagy támaszomat. És egyre inkább érezte az ellenségeskedést.

Erzsébet tizenöt éves, amikor Lajos gróffal megkötötték a házasságot. Következett öt boldog esztendő, amikor a férje már ura a várnak, sőt ura a tartománynak, melynek a vár a központja. És a férje, Lajos szabad kezet adott neki: „Erzsébet! Most azt teheted, amit a lelkiismereted mond, én örülni fogok, ha kifosztod a kincstáramat.”

Ebben az időszakban történt, hogy Erzsébet személyesen járt le a vár alá, és a kosarában vitte az élelmet. Egy alkalommal a várkapuban a sógora rendkívül ingerülten megállította: „Már megint hova mégy? Mi van a kosaradban?” – Erzsébet szelíden felelt: „Nézd meg!” – Ő ingerülten föltép-te a kosarat borító kendőt... és rózsákat látott a kenyér he-lyett.

Erzsébet kapott az Úrtól egy másik nagy jelet is. A férje, Lajos gróf éppen a vidéket járta, és az anyós, Zsófia asszony nem kis méreggel figyelte, hogy a fiatal Erzsébet asszony – akkor már három kicsi gyermek anyja – jön haza a várba, és a vállán hoz egy 15–17 év körüli, leprás, csonttá-bórré lefogyott fiút, beviszi a hálósobába és befekteti a közös hálósobában az ágyba. – Na, Zsófia asszony elérkezettnek lát-ta a pillanatot, hogy most véget vessen menyé hóbortjainak, s amint betoppant a férj, azonnal mondani

kezdte: „Ide fi-gyelj! Neked állítólag csodatévő feleséged van! Gyere, most mutatok én neked egy olyan csodát, hogy elmegy tőle a ked-ved!” – Kézenfogta a fiát, és vitte a hálószobájukba: „Nézd meg, mi van az ágyadban!” Erre Lajos azt mondja Erzsébet-nek: „Erzsébet! Mi van az ágyban!” Erzsébet pedig fölhaj-totta a takarót, de az ágyban nem a leprás fiút látták, hanem a feszületet és a megfeszített Krisztust.

Ez olyan jel, mint amelyet Szent Márton¹ kapott. Már itt a földön láthatóvá vált, hogy azt az irgalmas jóságot, amit Erzsébet gyakorol, azt az Úr Krisztus magáénak vallja, és megvédi elleségeitől a jótevőjét.

Megszületik a negyedik gyermekük is, és öt évi házasság után egyszer csak a férj, Lajos azzal jött haza, hogy „Erzsébet! Én elkísérem a császár öfelségét a Szentföldre, keresztetes lovagként.”

Ekkor elkezdődött az, amit a Szentírás szóhasználatával az Úr Krisztusról úgy szoktunk mondani, hogy önküresítés. Amikor valaki szeretetből kifosztja önmagát. Odaadja, amije van. Nemcsak a kenyerét, nemcsak a ruháját, hanem a legdrágább kincseit is.

Erzsébet elengedte a férjét, akit a legjobban szeretett itt a Földön, holott ő tudta, hogy mi most elbúcsúznak és többé nem fogom látni. De elengedte. Alighogy elindult a keresztetes sereg, még mielőtt behajóztak volna, járvány ütött ki a seregben, és Lajos meghalt.

Erzsébet ott maradt egyedül. S miután kicsi korában megízlelte az árvaságot, most megízleli az özvegyiséget. Megtapasztalta, mennyire védtelenné tud válni az ember. Hiába biztosít számára a jog bizonyos dolgokat, ha a tulaj-

---

¹lásd november 11-én

don házanépe ellensége, védtelen az ember! Ezért négy pici gyermekével elhagyta a várat.

Volt egy püspök rokona Bambergben, aki egy időre befogadta, de azt tanácsolta: „Erzsébet, ilyen körülmények között neked férjhez kell menned.” Jöttek is a kérők. Maga a császár is megkérte a kezét, de Erzsébet nem akart újra férjhez menni. Megsejtette, hogy nem sok ideje van hátra, s hogy neki tényleg mindenét oda kell adnia, még a gyerekeit is. Biztonságba helyezte őket, és visszavonult Marburgba, egyedül. Ott 24 évesen, még meglévő özvegyi vagyonából az utolsó napig ellátta a leprásokat, a legelhagyatottabb betegeket, s 24 évesen elköltözött. Elköltözött az Úrhoz, meg annyira szeretett férjéhez a mennysországba.

Följegyezték, hogy utolsó óráiban, perceiben magyar éneket énekelt, ő, akiről a német egyház azt mondja, hogy az egyik legnagyobb német szent. Mert ő tudta, hogy magyar.

Szeressük őt! Beszéljünk róla a kicsinyeinknek. S milyen jó lenne, ha a felnövekvő kislányok megismerhetnék őt és tanulnának tőle, mint ahogy jó lenne, ha a felnövekvő kislányok megismernék Szent Imrét és tanulnának tőle. Szébb jövő várna ráink. De azok is, akik nagyon elhagyatottnak érzik magukat, öregen, özvegyen, odafordulhatnak Erzsébethez, hogy segíts! Adj erőt! Imádkozz az erőért, hogy hűségesek tudjunk maradni a jóban, az irgalmasságban! Amen.

November 21.

SZÚZ MÁRIA BEMUTATÁSA A TEMPLOMBAN

Szentlecke *Zak 2,14–17.*
Evangélium *Mt 12,46–50.*

Testvéreim! Ma az esztendő utolsó templomszentelési emléknapját üljük. Annak a templomnak a fölszentelésére emlékezünk, amelyet Jeruzsálemben, 543-ban a Szűzanyának szenteltek.

Azért kötötték a templomszentelést ehhez a naphoz, mert a hagyomány úgy tudta, hogy az Ószövetség szokása szerint a kicsi Máriát, amikor tíz hetes lett, a szülei, Joachim meg Anna¹ ölbe vették, föl vitték a templomba, és mint az elsőszülött fiúkat szokták, bemutatják az Úrnak. Micsoda boldog napja volt ez Joachimnak, Annának! A templomnak!

Ez a bemutatás úgy történt, hogy az oltártól távol, az asszonyok udvarában a szülők átadták a kicsit egy papnak, az ölbe vette, föl vitte az oltárhoz, és ott följánlotta az Úrnak: „Istenünk! Ez is a Te gyermeked!”

Ahogy a Jóisten gondoskodása el szokta rendezni a dolgokat, a pap, aki fogja ezt a kicsit és odaviszi az oltárhoz, Zakariás lehetett. Akinek a felesége Erzsébet, Szent Annának a húga. Akkor Zakariás még nem tudta, hogy vár rá 12–13 évnek a bánata (amiatt, hogy úgy tűnik, neki és Erzsébetnek nem lesz gyermeke), s mire ez a kislány 12–13 éves lesz, addigra ők is ilyen csodával kapják majd Jánost, mint ahogy Anna meg Joachim kapta ezt a kicsi Máriát! És nem tudja sem ő, sem Joachim, sem Anna, hogy ez a kislány már a Szentlélek Temploma! Arra van

---

¹lásd őket július 26-án

teremtve, hogy a Megtes-tesült Igének legyen majd az anyja.

Azután a hagyomány még valamit tud. Elmondja, hogy amikor ez a kicsi Mária 5–6 éves lett, Anna és Joachim kézenfogták, megint föl vitték a templomba, és átadták – nevelésre.

Nevetni szoktak azon, hogy mit kerestek a nők és a lányok a Templomban?! De a régészeti és más tudományok eredményei alapján minél inkább megismerjük a jeruzsálemi Templom életét, annál világosabbá válik, hogy Máriának igenis volt ott helye! A Templomban ugyanis nemcsak vágóhíd működött, nemcsak kincstár volt, hanem működött egy fonoda-szövöde is, a Templom volt textil-szükségle-tének kielégítésére, a papok ruháitól kezdve a Templom fűg-gönyéig. Ezeket a textiliákat szüzek fonták-szőtték. Mária mindaddig, amíg ki nem választották számára Józsefet és az eljegyzés meg nem történt, részt vett e munkában.

Az ő kegyelemmel teljes szíve valószínűleg korán felismerte, hogy amit a fonással meg a szövással a Templom szolgálatában tesz, előképe valaminek, amiről pontosan nem tudja, micsoda. – Mi már tudjuk. Templomi tevékenysége előképe lett annak, hogy az ő szíve alatt öltötte magára a Megtestesült Ige az emberi testet. A Szűzanya testében fo-nódott-szövődött a megváltó Krisztus teste!

És mindebben a próféciák teljesedtek be.

Ez a mai ünnep itt az esztendő végén arról beszél, hogy az Isten ígéreteinek teljesülése, az üdvösségünk, föltételezi az ember részéről a befogadást, és a szív följánlását. Az üdvösség ott születik meg, ahol ez a kettő – Isten kegyelme és annak befogadása – találkozni tud.

Hálát adunk a Szűzanyáért az Úrnak! És most megkérjük őt, a Boldogságos Szüzet, engedje meg nekünk, hogy a szentáldozás után vele imádkozzuk a Magnificatot! És segít-sen, hogy mi, akik arra kapjuk a meghívást, hogy a Szentlé-lek templomaiként éljünk, oda tudjuk adni a szívünket, úgy, hogy amint azt az Úr jónak látja, bennünk is testet tudjon öltetni, és az Ő nagy Teste, az Egyház, belőlünk föl tudjon épülni! Amen.

November 22.

SZENT CECILIA
szűz, vértanú

Szentlecke *Sir 51,1–12.*
Evangélium *Jn 15,18–21.*

Testvéreim! Szent Cecilia¹ szűz az Egyház szűzi anyaságának lett a nagy mintaképe. Mert mikor meghalt, akkor egy jó féléves szűzi házasság után már három embert adott a mennyországnak. Három vértanút. A férjét, a sógorát, meg egy börtönőrt.

Tudjuk róla, hogy egész kicsi korában keresztény lett. Hogy a szülei ezt tudták-e róla vagy sem, nem világos, de az akkori szokások szerint lehetséges, hogy a gazdag szülők oda se figyeltek, hogy mi történik a gyerekekkel, akiket rab-szolgák neveltek. Ceciliának keresztény dajkája volt, akitől nagyon fiatalon, gyerekfejjel hallott a kereszténységről, és megszerette a föltámadott Krisztust.

---

¹†Róma, 250 körül

Amikor Cecilia eladó sorba került, a szülei férjhez adták. Társadalmilag megfelelő párt kerestek neki, s a férjjelölt po-gány. De mire eljött a menyegző napja, Ceciliának már szü-zességi fogadalma volt. Miközben ott zszibongott körülötte a násznép meg a lakodalom, ő a szívében az Úrnak énekelt: „Legyen a szívem szeplőtelen a te igazságaidban, hogy meg ne szégyenüljek.”¹ Csak azért fohászzkodott, hogy „Uram, Krisztusom! Te, Aki engedted, hogy megismerjelek Téged, őrizz meg engem a házasságban is! Őrizz meg engem Ma-gadnak! Te megteheted!” – S a nászéjszakán elmondta a fér-jének: „Keresztény vagyok, és ha igazán szeretsz, akkor őrizd meg a szüzességemet, mert én egészen az Úr Krisz-tusnak adtam magamat! Rám az Úr angyala vigyáz!” És az Úr megadta, hogy ez a fiú akkor meglátta Cecilia mellett az őrangyalát. Megtért. Sőt, az öccsét is megtérítette. Megérin-tette őket a kegyelem, és nem törődtek senkivel és semmi-vel, üldözéssel, kínzásokkal és vértanúsággal. Pedig az ak-kori rendeletek szerint a kivégzett keresztényeket, mint a gonosztevőket, ott kellett hagyni a kivégzés helyén, hogy a vadállatok falják fel őket. Akik eltemették a vértanúkat, tudták, hogy az életüket kockáztatják.

Ez a két fiú pedig, a férj, meg a sógor, nem törődve sem-miféle veszedelemmel, temette a vértanúkat. Amijük volt, odaadták a nyomorultaknak. Hamarosan föl is figyeltek rá-juk és elfogták őket. Addigra azonban érett, hitvalló és olyan bölcs keresztények lettek, hogy a bíró, aki ítélkezett fölöttük, csodálkozva kérdezte: Honnan veszitek ti ezt a tudást, ezt a hitet?! – Ceciliától! Ilyen mesterük volt.

Cecilia elkísérte a vesztőhelyre, és az utolsó pillanatig anyai szeretettel erősítette és bátorította őket. Amikor a bör-

---

¹Zsolt 118,80

tönőr látta, hogy a két fiú hogyan hal meg, megtért, kereszténynek vallotta magát, ezért őt is kivégezték. Mindez rövid-dél Cecilia menyegzője után történt, tavasszal.

Eltelik egy fél év, jön ez a novemberi nap. Az első parancs Cecilia ellen úgy szólt, hogy mivel gazdag háznak az úrnője, kobozzák el a vagyonát, s őt magát száműzzék. De amikor megérkezett a hatóság, hogy lefoglalja Cecilia vagyonát, kiderült, hogy üres a ház, egy-két napi élelmen kívül nincs már ott semmi, Cecilia mindenét szétszította a szegények között. – Akkor megölték őt is, de nem nyíltan, mert azt a jog akkor tiltotta, hanem bezárták a ház fürdőjébe, és túlfűtéssel próbálták megfojtani. Amikor ez nem sikerült, elvágták a torkát.

Cecilia példája láttán el lehet azon gondolkodni, hogy a föltámadott Krisztus szeretete micsoda erőt adott ezeknek az embereknek! A mi testvéreinknek, akik nem bosszúálláson törték a fejüket. Cecilia nem azon tanakodott, hogyan lehet-ne ébren tartani a bosszúvágyat másokban is, hanem hálát adott az Úrnak, és a két fiú halála után ő is készült a halálra. Tudta, hogy követni fogja őket.

Nagy misztérium ez. Hogy az üldözöttségben hogyan tudta az Egyház így megőrizni a hitét, az ellenségszeretetet, s hogyan kapta ajándékba ezt a szűzi anyaságot. Hogy a vér-tanúk véreinek magvetése egyre újabb és újabb és újabb keresztényeket termett.

Segítsen nekünk Cecilia, meg ez a három másik vértanú! Segítsenek nekünk hinni! Segítsenek mindent odaadva szeretni a Föltámadott Krisztust! És szeretni a mennyországot, ahová haza várnak minket! Amen.

November 23.

SZENT I. KELEMEN PÁPA vértanú

Szentlecke *1Pt 4,12–19.*
Evangélium *Jn 21,15–19.*

Testvéreim! Szent Kelemen pápa fiatal korában hallgatta Szent Pétert meg Szent Pált.¹ Római születésű, ott nőtt fel, s már fiatal ember lehetett, amikor Néro császár uralkodott. Talán látta is 64-ben a város égése után az első római vértanúk halálát.² Majd keresztre feszítették Szent Pétert, lefejezték Szent Pált. Jött a következő pápa, Linusz – őt is megölték. Anaklét lett helyette a római egyház vezetője, a pápa, és ez az Anaklét maga mellé vette Kelement, s diákonussá, pappá szentelte. 88-ban Anaklét is vértanú lett.

A római hívőkben megmagyarázhatatlan hit és remény élt. Látták, hogy a szemük láttára ölik a testvéreiket, és ők keresztények akartak lenni! A papokkal egyetértésben úgy gondolták, hogy Kelemennek kell átvennie Péter örökségét.

Kelemen pápa első rendelkezései közé tartozott, hogy Róma hét kerületébe kinevezett hét főjegyzőt, és a gondjukra bízta, hogy a vértanúk emlékezetét őrizzék! Megbízta őket, hogy szerezzék be a vértanúk pereinek az aktáit, hogy a felnövekvő fiatalok s mindaz, aki keresztény lesz, dokumentumokat kapjon arról, hogy az előttük járt nemzedékek micsoda hittel és reménnyel tudtak meghalni a hitükért!

Azután jött a 97-es év – tehát Kelemen kilenc évig ül Péter székében –, és az illetékesek látták, hogy a vértanúknak

---

¹lásd őket június 29-én

²lásd őket június 30-án

még a kivégzése is térítő erővel bír. Éppen ezért Trajanus császár elhatározta, hogy ennek véget vet! Aki keresztény, az kényszermunka-táborba megy a világ végére, ólombányába, kőbányába, ott pusztuljon el a gonosztevők között. An-nak, hogy nyilvános kivégzéseket hajtunk végre, a hóhér lecsapja a kereszténynek a fejét, és utána bejelenti, hogy én is keresztény akarok lenni – ennek véget vetünk!

Igy került Kelemen pápa az akkori világnak a keleti végére, a mai Krím-félszigetre, egy kőbányába. Mikor megérkezett, látta, hogy körülbelül kétezer keresztény férfi van itt úgy halálra ítélve, hogy alvás közben is egymáshoz vannak bilincselve, kora reggel kettesével összebilincselve hajtják őket a kőbányába, és este vissza. És amikor őt is egy mássikkal összebilincselve kihajtották a munkára, tapasztalta, hogy még vizet sem adnak e nyomorultaknak, mondván, pusztuljatok szomjan. Az öröket azért jutalmazták, ha minél gyorsabban, minél többen elpusztultak.

És akkor Kelemen letérdelt és elkezdett imádkozni: „Uram, Te, Aki az élő vizek forrása vagy, nézz a bárányaidra, Jó Pásztor! Szomjaznak! Segíts nekünk!” – Föltekintett és a meredek hegyoldalban, egy sziklán meglátott egy bárányt, amint lábával kapál ott, a sziklán. Engedélyt kért, hogy fölkapaszzkodhassék oda. Fölment, csákányával belevágott a sziklába, és mint annak idején Mózesnek, neki is megnyílt a szikla és forrás fakadt. Ettől kezdve legalább inni volt vizük.

Amit persze a táborparancsnok valószínűleg nem ünnepelt, hanem elrendelte, hogy: „Kössetek horgonyt a nyakára, vigyétek ki a tengerre és dobjátok vízbe. Tűnjön el!” Igen ám, de a tenger visszaadta a holttestét.

Társai, az a kétezer, ott veszett a kőbányákban. Mint vértanú. És volt erejük kitartani! Volt hitük bízni az Élet Forrásában, Krisztusban!

Nekünk, magyaroknak is van egy – nem közismert – élményünk Szent Kelemen pápával kapcsolatban. Furcsa módon van egy temploma Magyarországon, Bükön. Talán nem is tudjuk, hol van ez a falu. Vas megyében van, a vidék nagyon szegény volt. A kegyúr annak idején úgy gondolta, hogy ő tiszteli annyira ezt a Kelemen pápát, hogy a templomot, amit épít, neki szentelteti. És amikor nagyon nyomorultak voltak a bükiek, sokat imádkoztak Kelemen pápához, hogy: „Segíts nekünk, mert különben ki kell vándorolnunk innen!” S mit tett Kelemen?! Amikor olajat kerestek mélyfúrással a falu mellett, hévíz tört fel, s azóta híressé vált a büki fürdőnek a vize!

A szentek vannak! Élnek! Értik a tőlük kért dolgokat. Értik a szót, amivel segítségért fordulunk hozzájuk. Az Egyháznak pedig szüksége van ezekre a példákra, a szenteknek a segítségére, hogy nagyon kilátástalan helyzetekben a hitet meg tudjuk őrizni! Meg a reményt, hogy a mi Krisztusunk, a mi Megváltó Urunk mint Pásztor látja a bárányainak minden gondját és baját, és amikor kell, akkor Ő segít! Amen.

November 24.

VIETNAMI VÉRTANÚK

Szentlecke *2Tim 2,8–13; 3,10–12.*
Evangélium *Jn 15,18–21.*

Testvéreim! A szentek már most, itt, a földön élő Egyházban tanúi annak, hogy az az egyetlen Jézus Krisztus, akinek nincs párja a történelemben, mindenkinek Üdvözítője! Ő, a Megtestesült Ige egyetlenes Üdvözítő, *katolikus* Üdvözítő.

A szentek, akikkel itt a szentmisén napról-napra találkozunk, nagyon sokan európaiak, szomszéd népekből valók. De találkozunk olyanokkal is, akik nagyon távol, a világ nyugati végén, Kanadában, Peruban, vagy a keleti végén, Japánban, Koreában vagy, mint a mai vértanúk, Vietnámban lettek szentek.

Amikor ezt látjuk, bele tud remegni az ember, hogy ez az egyetlen, egyetlenes Üdvözítő hogyan tud hitet ébreszteni ennyire eltérő kultúrájú emberekből és népekből. Ilyen ősi kultúrákhoz tartozó népekből, mint – mondjuk – a vietnami-ak is. Akik, ha akarnák, a harmadik millenniumukat ünnepelhetnék. Mi most elmondhatjuk, hogy Magyarország ezer éves. Ők nyugodtan mondhatják, hogy Vietnam háromezer éves! Vagy ki tudja mennyi idős?! És egyszer csak misszió-náriusok jönnek – ráadásul idegenek, fehérek – a sárgákhoz, és ezeknek az embereknek a szívében fölébredt a Krisztus iránti hit.

Ezt nem emberek csinálják. Ráadásul az első vietnami vértanú egy 18 éves fiú. Egy hitoktató. Még csak nem is pap, nem öreg ember, hanem egy fiatal! Aki 16 éves korától már oktat és a többieknek próbálja nyitogatni a szemét,

mondja nekik az Evangéliumot, és elmondja nekik, hogy ti nem tudjátok azt elképzelni, hogy mit jelent újjászületetten élni! 2500–3000 éves hagyományok után ezt hallani és ez előtt kitárulni, ide kell a kegyelem! Mert az ember erre önmagától képtelen!

És az egyetlen Üdvözítő Krisztus, Isten Megtestesült Fia ismeri az embert! Neki nincs szüksége nyelvórákra ahhoz, hogy szót tudjon érteni az indonézekkel vagy az indiánokkal, az eszkimókkal vagy az ausztrálokkal. Nem! Ő Istenként közeledik az emberhez, akit Ő teremtett a maga képmá-sául. Az ember ezért tudja megismerni Őt! Mert az Evangélium és egy nép találkozásakor nem kultúra találkozik kultúrával, hanem a teremtmény találkozik a Teremtőjével, és a megváltásra szoruló ember találkozik a Megváltójával! Az üdvösséget szomjazó ember találkozik az Üdvözítővel! Ez a szomjúság egyetemesen emberi adat, valóban nemzetközi vagy globális.

Elképzelhető, hogy a harmadik évezredben úgy alakul a liturgikus naptár, hogy nem csupa európai szent – Albert, Erzsébet, Márton – követi egymást napról-napra, hanem az egyik nap Vietnámé, a másik nap Angliáé, a harmadik nap Franciaországé. Hiszen már most össze lehet rakni egy olyan liturgikus naptárt, ahol akár távoli nemzetek követik egymást a szentjeikkel.

Mert ahogy e hónap 13-án hallottuk, amikor a magyar mindenszentekről emlékeztünk meg, magyarként bizonyos értelemben másként szereti az ember az Istent, mint német vagy angol vagy bármely más anyanyelvüként, például vietnamiként. De a szeretet lényege azonos, s bár a „német üdvösség” meg a „vietnami üdvösség” mindegyike hordoz valami sajátos – éppen a kultúrák által meghatározott – vonást, az üdvösség önmagában egy és egyetemes! Katolikus.

Az a távol-keleti világ még ma is csak alig-alig ismeri Krisztust. Kína, Japán, Kambodzsa, Laosz – ahogyan az ember a hírekben hallja ezeket a népeket –, e nevek mögött emberek százmilliói vannak. Ez a 117 vértanú, akiket ma ünneplünk, akiket a minap, 1988-ban avatott szentté II. János Pál pápa, fogadja a szívébe meg a szeretetébe Távol-Keletet, hogy a katolikusán üdvözítő Krisztus örömhíre terjedni tudjon, és azok az üdvösségre szomjazó százmilliók megkapják a hit világosságát és Krisztus üdvösségét! Amen.

November 25.

ALEXANDRIAI SZENT KATALIN szűz, vértanú

Szentlecke *Róm 6,17–23.*
Evangélium *Mt 10,34–42.*

Testvéreim! A II. Vatikáni Zsinat utáni naptárreform során néhány szentet töröltek a liturgikus naptárból arra hivatkozva, hogy ezekről csak legendás emlékek maradtak fenn, írott dokumentumuk nincs, s mivel jönnek az új szentek, azoknak kell helyet adni.

Így Alexandriai Szent Katalin mai ünnepét is törölték. Azét a Katalinét, akiről – igaz, hogy írott dokumentum nem maradt – az Egyház emlékezete, a legendákban testet öltött hagyomány olyan igazságokat őriz, amiket nem szabad törölni sehonnan!

Katalin vértanú. Egyike a régiek által négy *Virgo capitalis*nak – négy fő szűznek – nevezett vértanúknak. Szent Do-

rottya, Antiochiai Szent Margit és Szent Borbála¹ mellett ő az, aki okosságával meg az eszével kitűnt az összes többi vértanú szűz közül.

A hagyomány elmondja róla, hogy Alexandriában született a 3. század utolsó éveiben, 290–295-ben. Azt mondják, királylány volt, azaz előkelő családnak a lánya. Az akkori római birodalomnak három nagy központja, nagyvárosa volt: Itáliában Róma, Szíriában Antiochia, Észak-Afrikában Alexandria. Alexandria a tudományos élet központja volt, könyvtára a világ csodái közé számított.

A kicsi Katalinra mindenki fölfigyelt: milyen rendkívül okos és szép! Amikor tizenegynéhány éves lett, benne tudatossá vált, hogy mindene megvan, ami az ember számára érték. Tudta magáról: gazdag vagyok, szép vagyok, ha szépségversenyt rendeznének Egyiptomban, alighanem megnyerném, és a jelek szerint eszesebb vagyok, mint az összes többi, aki körülöttem van. Tanulni is kezdett. Azután eltemette a szüleit, ott maradt hatalmas vagyonnal, fiatalon, szépen és okosan. Jöttek a kérők, egyik a másik után. Az egyi-ket elküldte azzal, hogy csúnya vagy. A másikat nem is fo-gadta, mert koldusszegény vagy, mit akarsz? A harmadikkal beszélgetni kezdett, és a második mondata után megállapí-totta: ez egy buta tuskó, mit kezdjek vele?! – Nem talált ma-gához méltó kérőt.

S akkor elment egy öreg bölcshez, és föltette neki a kérdést: „Atyám, te mindenek tudója vagy. Mondd meg nekem, mit kell ilyenkor tenni, amikor én, az okos, a gazdag és a szép nem találok magamhoz méltó párt. Mit csináljak?” – Katalin nem tudta, hogy az öreg, bölcs ember, akit kérdezett, keresztény, s el is kezdett beszélni neki valakiről: „Édes lányom, ha te megismernéd azt az urat, akinek én

---

¹lásd december 4-én

szolgálók, akkor a menyasszonya akarnál lenni. Mert ő okos is, erős is, szép is, gazdag is. Minden az övé.”

Katalin faggatni kezdte, hogy ki az és hol van? – Az öreg adott neki egy képet, rajta a Szűzanya a kicsi Jézussal, és biztatta: „Kezdd el beszélgetni ezzel a hölgygel és kérleld, engedje meg, hogy a fiának a menyasszonya légy. Mert az ő fia az, akiről én neked beszéltem.”

Katalin elkezdett beszélgetni a képpel. Még nem is tudta, hogy imádkozik. Még nem tudta, hogy a Boldogságos Szűzhöz fohászkodik, hanem elkezdte kérlelni ezt a szépséges édesanyát, hogy mutassa már meg, hol van a fia, mert ő a menyasszonya akar lenni. – És az egyik éjszaka álmot látott. Látta ezt a szép asszonyt, ölében a kisfiával, és Mária megkérdezte a kicsi Jézust: „Kisfiam! Elfogadnád menyasszonyodnak ezt a szép, okos, gazdag szüzet?” A kicsi Jézus elfordult és azt mondta: „Nem, mert nincs megkeresztelve.”

Másnap reggel Katalin szaladt az öreghez: „Mit jelent az, hogy megkeresztelve lenni? Mert engem elutasított a szép hölgy fia, mivel nem vagyok megkeresztelve!” Az öreg, aki akár az alexandriai püspök is lehetett, elkezdte oktatni, és Katalin megkeresztelkedett. Az ezt követő éjszakán megint látta a szépséges asszonyt a kisfiával, de most már tudta, kiket lát. Megint hallotta a kérdést: „Kisfiam! Elfogadod menyasszonyodnak ezt a szüzet?” Ekkor a kicsi Jézus gyűrűt húzott Katalin ujjára: „Igen, édesanyám. Most már elfogadom.” Katalin fölébredt – és az ujján ott volt a jegygyűrű.

Katalin később vértanú lett, a vértanúságnak egy olyan formájával, amit bizony jó lenne, ha a mai leányok ismerénének! Mert Katalintól meg lehet tanulni, hogy kereszténynek lenni azt jelenti: az ember az összes képességét odaadja Istennek Jézus Krisztus Egyházában, Isten pedig az ember összes adottságát és képességét, mindenét, amije csak van,

elfogadja és megszenteli: kinek az eszét, kinek az okosságát, kinek a szépségét, kinek az ügyességét...

Katalin megszegyenítette – és megszegyeníti! – a bölcseket, e világnak a tudósait. Története arról tanúskodik, hogy az Egyház kezdettől fogva tudta, hogy a Szűzanyának micsoda hatalmas közvetítő szerepe van köztünk és a megváltó Krisztus között.

Kérjük meg a Szűzanyát, hogy itt, az esztendő végén a bűnbánatunkkal meg a hálánkkal együtt mutasson be minket az ő szent Fiának, és kérdezze meg Tőle: „Fiam! Ő, meg ő, meg ő – egyenként – kedvesek Neked? El tudod fogadni őket menyasszonyodnak az Egyházban?” – Mert emlékezünk csak rá, sokszor hallottuk, hogy az Egyház Krisztus menyasszonya, és mi magunk is az Ő menyasszonyai vagyunk. Imádkozzon értünk Alexandriai Szent Katalin, hogy valóban azok is legyünk. Amen.

November 30.

SZENT ANDRÁS **apostol**

Szentlecke *Róm 10,9–18.*

Evangélium *Mt 4,18–22.*

Testvéreim! Szent András általában Péter bátyjának szoktuk mondani, de abból, ahogyan András az evangéliumok szerint viselkedett, arra következtethetünk, hogy alighanem Péternek az öccse volt, lélekben pedig Szent Jánosnak lehetett a rokona.

András meg János volt az, akik fölfigyeltek a szóra, amikor Keresztelő János azt mondta Jézusra mutatva: „Íme az Isten Báránya!” János szavait hallva megbökték egymást: „Ennek utána kellene nézni..., menjünk már utána!” – és követni kezdték Jézust. Egyszer csak Jézus megfordul, és őket, kettőjüket kérdezi: „Mit akartok?” – Ezek zavarba jönnek, csak annyit tudnak mondani: „Mester! Hol laksz?” – Jézus elviszi magával őket, és elkezd nekik – először nekik – hirdetni az Isten országát, azzal, hogy megmutatja nekik: „Nézzétek meg!” És egy egész éjszakát ott töltenek Vele.

András ezen éjszaka végén – és innen sejthető, hogy fiatal ember lehetett még – minden előzményt figyelmen kívül hagyva, semmi következménnyel nem számolva elrohan a bátyjához, Simonhoz azzal: „Képzeld! Megtaláltuk a Krisztust! A Messiást!” – és elvitte a bátyját Jézushoz.

Szent András, amikor az apostolok szétszéledtek a világ négy égtája felé, északra, a Fekete-tenger környékére, onnan nyugatra, Görögországba ment. Itt, Patraszban keresztre fe-szítették, mégpedig nem a latin keresztre, aminek a szárai derékszögben metszik egymást, hanem egy X formájú keresztre.

Szent András lett Európa keleti felének a nagy apostola. Amikor Konstantinápoly már a kelet-római birodalomnak a fővárosa, akkor Patraszról Konstantinápolyba vitték András apostol ereklyéit, és ahogyan Rómának Szent Péter meg Szent Pál,¹ úgy Konstantinápolynak ő lett a nagy apostol-szentje.

Amikor Konstantinápolyból térítették az oroszokat, akkor Moszkva is megörökölte őt. Így a görög és az orosz ortodox egyháznak is András a nagy apostola. Olyannyira,

---

¹lásd őket június 29-én

hogy az oroszok 1917-ig a zászlóikon az András-kereszt jelét hor-dozták, akkor is, ha háborúba mentek.

Kelet és a Nyugat megbékélésének egyik nagy pillanata volt, amikor 1964-ben VI. Pál pápa a konstantinápolyi pátriárkának visszaajándékozta Szent András apostol fejedeklyéjét. Azóta megint Konstantinápolyban őrzik.

Ez az apostol a mennyországból látja, hogy az Egyháznak mennyi baja és gondja megoldódnék, ha a keleti meg a nyugati egyház igazán egymásra tudna találni. Ha a keletiek nem félnének attól, hogy sérülnek a jogaik, ha elismerik Pétert a katolikus egyház fejének. András ettől nem félt. Tőle lehet tanulni e téren. András nem féltékenykedett és nem versengett a testvérével, Péterrel, hanem szeretettel és örömmel tudomásul vette, hogy az Úr nem engem tett az Egyház fejévé, hanem a testvéremet, Pétert.

Kérjük meg Szent András apostolt, imádkozzon a keleti egyházban élő testvéreinkért, és értünk is, hogy merjük elhinni: az Úr Krisztusban lehet úgy egymásra találni, hogy nem kell félni a másiktól, mert az nem uralkodni akar rajtam, hiszen mindegyikünknek egy Ura van, az Úr Jézus Krisztus. Amen.